

Stanowisko Konwentu Starostów Województwa Mazowieckiego z dnia 18 listopada 2011r. w sprawie trudności związanych z wdrażaniem ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

W związku z nowymi regulacjami prawnymi wynikającymi z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887), które nakładają na samorządy terytorialne nowe zadania własne skutkujące znacznymi nakładami finansowymi oraz trudną sytuacją finansową samorządów powiatowych w województwie mazowieckim, wyrażamy swoje stanowisko – pełne obaw i niepokoju.

Konwent Starostów Województwa Mazowieckiego jest zaniepokojony przyjęciem ww. ustawy bez zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych.

Doceniamy wysiłki wszystkich zaangażowanych w przygotowanie ustawy. Żywimy nadzieję, iż dzięki proponowanym zmianom powstanie spójny i skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną, który zmniejszy liczbę dzieci wychowywanych poza rodziną naturalną, a także ułatwi pełnienie funkcji pieczy zastępczej.

Jesteśmy przekonani, że powyższe założenia wymagają postawienia szczególnego nacisku na profilaktykę, poradnictwo specjalistyczne, środowiskową pracę socjalną, wsparcie specjalistyczne oraz edukację rodzin zastępczych i rozwój pieczy zastępczej, dający w stosunku do pieczy zastępczej alternatywę wychowania najbardziej zbliżonego do wychowania w rodzinie naturalnej.

Realizacja zapisów ustawowych, a co za tym idzie skuteczna pomoc, będzie możliwa wyłącznie przy zaangażowaniu różnych nowych struktur na wszystkich szczeblach jednostek samorządu terytorialnego. Zaburzenie choćby jednego ogniwa w tym systemie doprowadzić może do załamania systemu i braku skuteczności świadczonej pomocy, a tym samym marnotrawienia środków publicznych.

Konwent Starostów analizując powyższe założenia oraz zapisy ustawy zwraca uwagę na to, że:

- Realizacja zapisów wymagać będzie stworzenia przez samorządy powiatowe kilkudziesięciu tysięcy etatów koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej specjalistów tj. pedagogów terapeutów, psychologów, prawników, trenerów rodzin zastępczych oraz pracowników do obsługi administracyjno-finansowej przedmiotowego zadania jak również poniesienia kosztów związanych z rozszerzeniem bazy lokalowej oraz wyposażenia nowych stanowisk pracy.
- Przewidziane przez Ustawodawcę środki finansowe z budżetu państwa na pokrycie części wydatków związanych z powołaniem asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz prowadzeniem szkoleń dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka jest kwotą dalece niewystarczającą aby zrekompensować wydatki JST związane z realizacją zapisów ustawy.
- Środki finansowe z budżetu Państwa powinny w naszej ocenie wspomóc samorządy powiatowe w zakresie budowania infrastruktury umożliwiającej skuteczne wsparcie

funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, albowiem to zadanie poniesie za sobą znaczne obciążenia finansowe.

- Ustawa zakłada finansowanie powyższych działań na określonym poziomie przez trzy lata od dnia wejście w życie ustawy. Pod znakiem zapytania stoi efektywna realizacja programu na rok 2014 i następne lata.
- Realizacja programów rządowych wymaga zwiększonego zaangażowania i tak niewystarczającej obciążonej kadry PCPR tj. przygotowania odpowiednich ofert konkursowych, ich realizacji i rozliczenia. Pod znakiem zapytania stoi czy każdy samorząd powiatowy otrzyma dofinansowanie.
- Samorzady powiatowe nie są przygotowane do realizacji zadań nałożonych ww. ustawą. Budżety na rok 2012 zostały opracowane w oparciu o wskaźnik wzrostu cen i usług konsumpcyjnych, tj. 2,8 %, natomiast przy uwzględnieniu 0 % wskaźnika dla wynagrodzeń. Spowodowało to, że w powiatowych centrach pomocy rodzinie, na terenach tych powiatów gdzie nie było ośrodków adopcyjno-opiekuńczych zabrakło środków finansowych na zatrudnienie specjalistów zajmujących się szkoleniem kandydatów na rodziny zastępcze oraz prowadzenie szkoleń dla funkcjonujących rodzin zastępczych. Dotychczas PCPR organizowały szkolenia przy pomocy OAO, które nieodpłatnie szkoliły rodziny i kandydatów na rodziny zastępcze. Rodziny zastępcze korzystały również z nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego, w tym terapii rodzinnej prowadzonego przez ośrodki opiekuńczo-wychowawcze. Brak dodatkowych środków finansowych może doprowadzić do nierealizowania ustawowych zadań przypisanych Organizatorowi Rodzinnej Pieczy Zastępczej.
- Posiadane dochody nie wystarczają, żeby realizować fakultatywne i obligatoryjne formy pomocy przewidziane dla rodzinnej pieczy zastępczej i usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą przypisane w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej samorządowi powiatowemu. Wręcz przeciwnie wzrost wysokości świadczeń obligatoryjnych spowodował, że realizowane do tej pory świadczenia w postaci zasiłków okresowych i celowych w związku ze zdarzeniem losowym w większości powiatów nie będzie możliwe do realizacji w roku 2012. Tak samo będzie z jednorazową pomocą na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z przyjęciem do rodziny zastępczej dziecka. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wymusza działania pozorowane –niemożliwa jest realizacja niektórych zadań z powodu braku wskazania źródeł finansowania!
- **Nasuwa się pytanie, czy nie należałoby zabezpieczyć odpowiednich środków finansowych na realizację nowych zadań należących do zadań własnych powiatu (art. 180) poprzez zapewnienie samorządom powiatowym dodatkowych dochodów w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.**
- **Ustawa nasuwa również wiele wątpliwości natury organizacyjnej i kontrolnej. Jest niespójna z innymi aktami ustawodawczymi, do których należy:**

- Nowy zawód „koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej”. Zawód ten nie został uwzględniony w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, a wymienione w Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowisko koordynatora jest stanowiskiem urzędniczym. Wnioskujemy o nie zaliczanie tego zawodu w poczet stanowisk urzędniczych. Umożliwi to zatrudnianie u organizatora pieczy osób dotychczas zatrudnianych z pełnymi kwalifikacjami, często doświadczonych, a jednocześnie ograniczy problem zwolnień pracujących w PCPR pracowników socjalnych i zmniejszy koszty.
- Należy powtórzyć wielokrotnie już wyrażany sprzeciw wobec kwestionowaniu osiągnięć systemu pomocy społecznej w organizacji opieki nad dzieckiem i rodziną. Zastanowić się trzeba co, pomimo niesprzyjających i ocenianych przez nas negatywnie rozwiązań ustawy o wspieraniu rodziny można „uratować” i kontynuować rozwiązania wypracowane przez ostatnie 12 lat. Przede wszystkim należy wprowadzić do ustawy o wspieraniu rodziny, termin PRACA SOCJALNA, dorobek (w tym naukowy i praktyczny) dotyczący jej rozwoju powinien zostać wykorzystany.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty oraz wolę skutecznego wdrażania ustawy Konwent Starostów Województwa Mazowieckiego opowiada się za podjęciem stosownych działań, mających na celu zwiększenie środków z budżetu Państwa dla samorządów powiatowych i gminnych przeznaczonych na realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz uwzględnienie przy tworzeniu programów, o których mowa w art.247 przedmiotowej ustawy, szerszego katalogu zadań możliwych do realizacji przy ich wykorzystaniu.

Tylko systemowe i spójne działania wynikające z przedmiotowych ustaw jest jedyną drogą do faktycznego i praktycznego, a nie pozorowanego wdrożenia systemu pomocy rodzinie i dziecku. Zbudowanie systemu pieczy zastępczej nie będzie możliwe bez zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych i przekazania ich na szczebel samorządu powiatowego poprzez zwiększenie katalogu odpowiednich dochodów dla samorządu powiatowego zapisanych w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.)

Z poważaniem

Przewodniczący

Konwentu Powiatów Województwa Mazowieckiego

Bogdan Mirosław Pałowski